

Vlaamse Regering

Jo Brouns

Vlaams minister van Omgeving en
Landbouw

Koning Albert II laan 7
1210 Brussel

T 02 552 64 00

Kabinet.brouns@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be

Team Milieu, Klimaat en Wonen Heist-op-den-Berg

Samuel Helsen

Leopoldlei 40

2220 Heist-op-den-Berg

milieu@heist-op-den-berg.be

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
10/04/2025		25-3168	
vragen naar /e-mail		telefoonnummer	datum
Roeland Van Roosbroeck		02/552 64 00	
Roeland.vanroosbroeck@vlaanderen.be			

Betreft: Oproep tot duidelijkheid inzake ondersteunende maatregelen voor lokale besturen en brandweerzones voor sanering van PFAS-vervuilde sites - gemeente Heist-op-den-Berg

Geachte Burgemeester,
Geachte Algemeen Directeur,
Geachte Schepen,

Met veel aandacht las ik jullie brief en bezorgheden en wens ik hierop te reageren hoewel er nog veel onduidelijkheden zijn. Eerst en vooral wil ik vermelden dat we deze problematiek zeker ten harte nemen. Ik begrijp jullie bezorgdheden en ben ook voorstander van een structurele aanpak van deze problematiek.

Er zijn nog veel onzekerheden en het wetenschappelijk onderzoek is nog volop lopende. Ook de uitwerking van een PFAS-fonds is nog volop in studiefase en de onderhandelingen moeten daarna nog opgestart worden. Hieronder probeer ik jullie vragen zo goed mogelijk te beantwoorden.

Bodemsanering brandweerkazerne en voormalige oefenterreinen Broekstraat
Een aantal vragen gaan over het dossier van de brandweerkazerne en voormalige oefenterreinen gelegen aan de Broekstraat. Jullie geven aan dat door verontreiniging de bewoners een negatief bodemattest hebben en daardoor hun grond niet zomaar kunnen verkopen.

Het klopt dat een heel aantal bewoners een bodemattest zullen hebben waarop vermeld is dat er verdere maatregelen noodzakelijk zijn en dat er een bodemsanering moet uitgevoerd worden. De overgrote meerderheid van deze percelen betreffen echter zogenaamde verspreidingspercelen. Er staat dan ook expliciet op het bodemattest vermeld dat de saneringsplicht hier rust op de eigenaar of gebruiker van de grond waar de verontreiniging tot stand kwam. Deze eigenaars kunnen dus wel degelijk hun eigendom verkopen (overdragen) met dit bodemattest.

Voor een beperkt aantal eigenaars, namelijk de eigenaars van de bronpercelen (percelen waar vroeger brandweeroefeningen gehouden werden), is het correct dat zij hun eigendom niet zomaar kunnen verkopen (overdragen). Vermits op deze percelen in het verleden brandblusactiviteiten werden uitgevoerd waarbij PFAS-houdend blusschuim gebruikt werd, zijn deze gronden te beschouwen als risicogronden in de zin van het Bodemdecreet.

Dit betekent dat er voor overdracht van deze gronden een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd moet worden door de respectievelijke eigenaars. Op dit moment is er op deze gronden in opdracht van OVAM al een verkennend en beschrijvend bodemonderzoek (i.o.v de hulpverleningszone) uitgevoerd. Deze gegevens kunnen in een administratief oriënterend bodemonderzoek verwerkt worden en aldus bij OVAM ingediend worden.

Om de eigenaars te ontlasten en te ontzorgen kan de hulpverleningszone en/of de gemeente beslissen om zelf een globaal (administratief) OBO te laten uitvoeren voor al deze bronpercelen aangezien de verontreiniging ontstaan is bij het gebruik van de percelen als oefenterrein voor brandblusactiviteiten. Dit zou er voor zorgen dat deze verplichting tot niet door elke individuele eigenaar afzonderlijk nagekomen moet worden bij overdracht van het betreffende perceel.

Daarnaast hebben jullie concrete vragen over de sanering (technieken, impact, doel...). OVAM heeft de hulpverleningszone Rivierenland aangemaand voor de bodemsanering. Zij dient nu in eerste instantie een bodemsaneringsdeskundige aan te stellen voor de opmaak van een bodemsaneringsproject en dit bodemsaneringsproject tegen uiterlijk 31 januari 2026 bij OVAM in te dienen. In dit bodemsaneringsproject dient de deskundige een antwoord te geven op al de vermelde vragen. Aangezien PFAS een niet genormeerde parameter is, zal overeenkomstig de bepalingen van het Bodemdecreet een risicogebaseerde bodemsanering uitgevoerd moeten worden. Het doel van de sanering zal dus niet zijn om alle PFAS volledig te verwijderen maar wel om er voor te zorgen dat er geen risico's meer uitgaan of kunnen uitgaan van de PFAS-verontreiniging.

Fytoremediatie op basis van hennep en andere saneringstechnieken voor PFAS

Momenteel wordt er nog veel onderzoek uitgevoerd naar saneringstechnieken voor de aanpak van PFAS-verontreiniging. De Vlaamse overheid heeft het Kenniscentrum Innovatieve Saneringstechnieken (KIS) opgericht dat onderzoek naar nieuwe technieken ondersteunt. OVAM en KIS lanceerden oproepen voor projectvoorstellen Innovatieve Saneringstechnieken en selecteerden hieruit een aantal projecten.

In een aantal van de geselecteerde projecten wordt er ook verder onderzoek uitgevoerd naar fyto-remediatie en meer specifiek fyto-remediatie op basis van hennep.

Naast fyto-remediatie worden ook nog verschillende andere innovatieve technieken getest (in-situ immobilisatie van PFAS via injectie van sorbentia, inzet van oppervlaktegemodificeerde klei voor verwijdering van PFAS, niet-thermische plasma-behandeling...). Meer info hierover vinden jullie op de website van KIS (kis.vlaanderen.be).

Ondersteunende maatregelen

Ik ben mij bewust van de financiële lasten voor de aanpak van PFAS-verontreiniging bij de lokale besturen en hulpverleningszones. Daarenboven is het inderdaad zo dat de hulpverleningszones destijds steeds hebben gehandeld naar bestwil en vermogen op basis van de destijds beschikbare informatie en technologie. Zoals bij alle andere toepassingen waarin destijds PFAS verwerkt zijn, was er nog geen "awareness" over de schadelijkheid voor mens en milieu. Daarnaast was het ook zo dat er geen alternatieven waren voor PFAS-houdend blusschuim. Pas in een latere fase is duidelijk geworden dat PFAS mogelijke risico's inhield op vlak van gezondheid en milieu. Zoals u zelf in uw brief aangeeft, wil ik mij inderdaad inzetten voor de oprichting van een PFAS-fonds. Dit is echter geen evidente opdracht aangezien er veel betrokken partijen zijn en er bijgevolg naar alle waarschijnlijkheid uitgebreide onderhandelingen zullen nodig zijn. Dit dient dus zeer goed voorbereid te worden. Momenteel loopt er een studie met de bedoeling om mogelijkheden uit te werken hoe een financieringsmechanisme voor dit fonds eruit zou kunnen zien. Denk hierbij aan: de manier van innen van de gelden, de criteria, wie moet bijdragen, hoeveel moet bijgedragen worden, waarvoor het geld gebruikt kan worden (bodemsaneringen, maar ook bv waterzuivering, gezondheidsschade, economische schade,...), wie het fonds beheert,

Deze studie zal binnenkort opgeleverd worden. Nadien kan dan gestart worden met de echte onderhandelingen. Het is heel moeilijk om dus al een verder concrete planning te geven en verdere details hierover te geven. Dit wordt op dit moment nog verder uitgewerkt. Omdat dit fonds er wellicht nog niet op korte termijn zal zijn, is er in afwachting van dit fonds een cofinancieringsregeling uitgewerkt voor het uitvoeren van beschrijvende bodemonderzoeken voor PFAS-verontreiniging ontstaan als gevolg van brandbestrijding en brandblus oefeningen. Deze regeling is sinds 1 februari 2025 van kracht.

Handelingskader PFAS

Naar aanleiding van recente wetenschappelijke inzichten rond PFAS en recente ervaringen rond de beoordeling van bodemonderzoeken met PFAS-verontreiniging publiceerde de OVAM op 9 juli 2025 een informatief document als handreiking voor de bodemsaneringsdeskundigen met richtinggevende toetsingswaarden voor bodemonderzoek en sanering voor PFAS in het vaste deel van de aarde en het grondwater.

De Vlaamse Regering gaf op 19 december 2025 tevens haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van decreet dat het Bodemdecreet wijzigt om op rechtszekere wijze rekening te kunnen houden met de nieuwste wetenschappelijke inzichten en dit om een blijvend adequate en doeltreffende bescherming van de bodem te waarborgen.

Wij hopen dat dit antwoord toch al een beetje meer duidelijkheid geeft.

Met vriendelijke groeten,

Getekend door: Brouns Jo
Getekend op: 2025-12-23 14:15:10 +01:0
Reden: I approve this document

Brouns Jo Vlaamse
overheid

Jo Brouns
Vlaams minister van Omgeving en Landbouw